

DET KONGELIGE KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

18/1684-12

28. juni 2018

NOU 2018:7 Statistikklovutvalget - Høring

Vi viser til brev av 23. mars 2018 om ovennevnte.

Til anbefaling om nasjonalt program for offsiell statistikk

En rekke instanser i Norge produserer og forvalter registre. Praksis rundt tilgang, kostnader mv. varierer imidlertid betydelig mellom registereierne. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) stiller seg positive til at det opprettes et nasjonalt statistikkprogram for offisiell statistikk slik lovutvalget foreslår. Statistikk om en rekke temaer i samfunnsutviklingen er en viktig del av kunnskapsgrunnlaget for KMD, og det er et stort behov for styringsdata både på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå.

Det er også viktig at SSB får et tydelig ansvar for samhandlingen med relevante samarbeidspartnerne i Europa, OECD mv. På noen områder, herunder lønnsstatistikk, er det også i dag flere aktører som dels i samarbeid med Statistisk sentralbyrå (SSB) og dels med grunnlag i egne registre, beregner lønnsutviklingen i egen sektor. Dette arbeidet koordineres i dag i Teknisk beregningsutvalg (TBU). Det er derfor viktig at en styrking av SSBs generelle koordineringsrolle ikke bidrar til tungvinte rutiner og unødig byråkrati på etablerte områder. Vi ser behovet for økt samordning av statistikk og støtter forslaget om at SSB får et større ansvar for samordning enn de har i dag. Arealstatistikk er ekempel på et felt hvor vi mener det vil være en styrke om SSB tar samordningsrollen.

I arbeidet med å lage et slikt program er det viktig at brukere er med. Dette kan skje både gjennom representasjon i et rådgivende organ for SSB og i høring av program før vedtak. I forlengelsen av dette støtter KMD utvalgets forslag til ny § 2-1 andre ledd, hvor det slås fast at "Brukere av statistikk skal høres før programmet vedtas".

Postadresse
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
www.kmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 858

Avdeling
Administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Sissel Watz
22 24 68 66

Til anbefaling om mer deling av data

KMD benytter mye offisiell statistikk for å følge med på utviklingen innen våre fagfelt på nasjonalt nivå. Denne kunnskapen danner et viktig grunnlag for politikktutvikling.

Videre tilgang til data enn i dag kan støtte kommuners og fylkeskommuners analysebehov. Et eksempel som kan nevnes er statistikkbehovet kommuner og fylkeskommuner har i forbindelse med oppgaver etter plan- og bygningsloven. Statistikk med høy kvalitet bidrar til gode planer og er spesielt viktig i overordnet planarbeid i kommunene.

KMD ser positivt på at SSBs datamateriale gjøres mer tilgjengelig for analyseformål. Det er også viktig at tilgangen gjøres lettere, enklere og billigere. I tillegg er det viktig at praksis rundt tilgang gjøres mer forutsigbar. Dette gjelder både for oppdragsgivere som finansierer forskning / utredninger og for potensielle tilbydere/leverandører/oppdragstakere.

I tillegg til å gi forskningsinstitusjoner økt tilgang er vi opptatt av at også statistikk- og analysemiljøer i privat sektor (som er kommersielle) får økt tilgang. Oppdragstakersiden er i dag mangefasettert. Det er ikke lenger et klart skille mellom forskningsinstitusjoner på den ene siden og andre miljøer. En utvidet tilgang vil også stimulere til økt konkurranse i de oppdragene som anskaffes etter Lov om offentlige anskaffelser.

Den omtalte Ministerieordningen i Danmark ser ut til å være en interessant tilnærming. Vi anbefaler å vurdere en etablering av en liknende ordning for statsforvaltningen i Norge. Oppstarten av RAIRD/microdata.no virker svært lovende og vil gi forskere enklere og rimeligere tilgang. Per i dag har imidlertid kun godkjente forskningsinstitusjoner tilgang. Vi anser at man i fremtiden bør legge til rette for at også ansatte i statsforvaltningen kan få tilgang til databasen. For å regulere tilgangen kan det være relevant å hente inspirasjon fra den danske Ministerieordningen.

Statens sentrale tjenestemannsregister (SST) ble avvirket i 2015 i forbindelse med at a-ordningen ble etablert. SST har blitt erstattet av et uttrekk av lønnsopplysninger fra a-ordningen som KMD mottar via SSB. Opplysningene er et godt grunnlag for å måle lønnsutviklingen i det statlige tariffområdet. På den annen side gir a-ordningen færre opplysninger om øvrige detaljer knyttet til de ansatte i staten enn tidligere. KMD ser en mulighet for å få en enklere tilgang, og til et bedre datamateriale, over de statsansatte gjennom de endringene som forespeiles i NOU'en.

De siste årene har KMD delegert en rekke operative arbeidsgiverfunksjoner til Difi. Situasjonen i dag er f.eks. at Difi ikke får tilgang til lønnsregisteret som KMD får fra SSB. I den grad materialet skal brukes og analyseres må dette gjøres av KMD selv. I oppfølgingen av NOU'en bør man vurdere om og eventuelt hvordan registerdata - som forvaltes av SSB - kan distribueres mellom forvaltningsnivåer. En utvidet tilgang vil sikre en bedre utnyttelse av forvaltningens kompetanse og kapasitet.

Regjeringens inkluderingsdugnad, som har som mål å inkludere flere med nedsatt funksjonsevne og "hull i CV'en" i arbeidslivet, stiller nye krav og forventninger til måling og rapportering. Vi er blant annet kjent med at Bufdir og SSB har igangsatt «Utviklingsprosjekt - Registerbasert levekårsstatistikk for personer med funksjonsnedsettelse». Prosjektet har til formål å utvikle et register for en viktig målgruppe for dugnaden. Det er imidlertid andre målgrupper for dugnaden som ikke er identifiserbare i dagens registre. Det er viktig at SSB i fremtiden er proaktiv når det gjelder å bidra til å utvikle registre og statistikker som tilpasses forvaltningens behov til måling og rapportering. Ikke minst er samordning på tvers av registereierne sentralt.

Særlig om personvern

KMD er i hovedsak enige i utvalgets anbefalinger om deling av data. Samtidig ser vi at utarbeidelse av statistikk innebærer behandling av (store mengder) data. Når dataene inneholder personopplysninger, vil personvernregelverket gjelde for behandlingen, og personvernkonsekvenser må vurderes. Det er derfor viktig at ivaretagelse av personvernet og retten til privatliv gis en grundig vurdering når den norske statistikklovgivningen skal gjennomgås. Dette er også fastsatt i utvalgets mandat ved at utvalget særlig skal "*vurdere hvordan personvernet kan ivaretas ved innhenting og kobling av opplysninger når tilgangen på personopplysninger øker, og i hvilken grad retten til privatliv setter grenser for hvilke data som kan innhentes til statistikkformål*". Videre fremkommer det av utredningsinstruksen 2-1 at det skal vurderes hvilke prinsipielle spørsmål et tiltak reiser. Også dette tilsier at personvernkonsekvenser av forslagene burde vært utredet og gjort rede for.

KMD mener utvalget i for liten grad har svart på mandatet i sin omtale av personvernkonsekvenser og retten til privatliv. Som eksempel viser vi til omtalen av retten til privatliv under punkt 7.3.2. Utvalget viser her til at teknologiendringer og nye datakilder bidrar "*til at det i dag kan innhentes langt flere opplysninger, med større detaljeringsgrad og med bedre muligheter for kobling*". Videre skriver utvalget "*Disse endringene fører til at innhentingshjemmelen i dagens statistikklov har en langt større rekkevidde enn da loven ble vedtatt.*" Deretter skriver utvalget "*Det reiser spørsmål om hvorvidt en vidtrekkende hjemmel kan føre til at datainnhenting blir mer omfattende enn det som er rimelig for å utarbeide offisiell statistikk.*", uten at utvalget går nærmere inn på eller besvarer dette spørsmålet. Personvern gis heller ingen samlet vurdering, ut over en svært kort tekst om konsekvenser i pkt. 12.3. Rapporten sier lite om personvernkonsekvensene av de forslagene som fremmes. Det gjøres heller ikke noe forsøk på å vurdere hvordan personvernkonsekvenser skal vurderes opp mot andre hensyn.

KMD forutsetter derfor at Finansdepartementet i sitt videre arbeid med utredningen, påser at personvernkonsekvenser utredes, og at prinsipielle spørsmål som forslagene reiser, omtales.

Med hilsen

Hanne Finstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Sissel Watz
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer